

ПРАВНА РЕГЛАМЕНТАЦИЯ НА ДЕЙНОСТТА НА ПОЛИЦЕЙСКИТЕ ОРГАНИ ПО ИЗДАВАНЕТО И КОНТРОЛА НА ДОКУМЕНТИТЕ ЗА САМОЛИЧНОСТ И МИГРАЦИЯТА НА НАСЕЛЕНИЕТО В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Снежана Георгиева, Юлиана Димитрова, Академия на МВР

Резюме

Статията разглежда международноправните и вътрешноправните актове и документи от общ и от специален характер, регламентиращи дейността на полицейските органи по издаването и контрола на документите за самоличност и миграцията на населението в Република България.

LEGAL REGULATION OF THE ACTIVITY OF POLICE BODIES REGARDING THE ISSUANCE AND CONTROL OF IDENTITY DOCUMENTS AND THE MIGRATION OF THE POPULATION IN THE REPUBLIC OF BULGARIA

Snezhana Georgieva, Yuliana Dimitrova, Academy of the Ministry of Interior

Abstract

The article deals with international legal and domestic legal acts and documents of general and special nature, regulating the activity of the police bodies for the issuance and control of the identity documents and the migration of the population in the Republic of Bulgaria.

1. Международноправни актове и документи

1.1. Международноправни актове и документи от общ характер

Проблемите на миграцията и нейните производни емиграция и имиграция са тясно свързани с международноправната защита на основните права и свободи на личността и с международната стабилност. Защитата на човешките права е едновременно индикатор за характера на държавната власт във всяка отделна страна и съществен фактор за нейната национална и международна стабилност.

Като цяло правният режим не трябва да бъде в противоречие с общите принципи и норми на съвременното международно право. Това се отнася в най-голяма степен до защитата на основните права и свободи на личността, провъзгласени с международноправните актове.

Основите на приемането на международноправни нормативни

актове с общо значение по проблемите на защита правата на личността се полагат през втората половина на 40-те години с влизането в сила на Устава на Организацията на обединените нации – 24 октомври 1945 г.¹ С него за първи път и с такава задължаваща сила се провъзгласява, че защитата на човешките права е принцип и основно направление в международното сътрудничество и е органически свързан с всички основни проблеми на международната политическа и икономическа стабилност. Като продължение с Резолюция 217АIII от 10 декември 1948 г. на Общото събрание на ООН е гласувана Всеобщата декларация за правата на човека², чиито 30 текста са един своеобразен кодекс, с който се обобщава изстраданият опит на човечеството до този момент. През същата година е подписана и Конвенцията за преследване и наказване на едно от най-страшните престъпления, известни на човечеството – геноцид³. С нея на практика се полагат основите за пресичане на една от най-драматичните причини за придвижване на чужденци от едно място на друго, голяма част от които бежанци.

Предприемат се стъпки и в регионален мащаб, които свидетелстват за възприемането на една нова философия по отношение на решаването на проблемите за правата на човека. За това говори гласуваната на 4 ноември 1950 г. от Съвета на Европа Европейска конвенция за правата на човека⁴. С нея се провъзгласяват не само основните политически, икономически, социални и културни права на човека, но се полагат и основите на една универсална по своята същност процедура за защита на тези права пред Международния съд в Страсбург, чийто статут е неразделна част от конвенцията.

През 1955 г. в рамките на ООН са изработени Минимални стандарти за третиране на лишените от свобода. Активност демонстрира и Съветът на Европа, който приема няколко решения, както и Европейската конвенция за екстрадирането от 13 декември 1957 г.⁵

С приемането на Пакта за икономически, социални и културни права⁶ (които всяка държава, подписала документа, трябва да гарантира последователно в процеса на създаване на необходимите предпоставки)

¹ Вж. Захаријева, Ю., М. Марков, В. Цанков. Право на убежище и статут на бежанец в Р България. С., 1997. Тимчев, Л. Издаване на документи за самоличност и контрол на миграцията в Република България. С. 2016. Фичерова, Ел. Организация на дейността на органите за граничен контрол на чужденците в Република България. С. 2014.

² Вж. ДВ, бр. 43 от 28.05.1976.

³ Вж. Права на човека. ООН, 1992.

⁴ Пак там.

⁵ Пак там.

⁶ Пак там; ДВ, бр. 91 от 1992.

и на Пакта за граждански и политически права⁷ от 1966 г. посланията на Всеобщата декларация за правата на човека се превръщат в правни норми. Това се отнася и за Конвенцията за намаляване на случаите на лица без гражданство от 30 август 1961 г.⁸ Принос в международноправната регламентация по отношение на правата и свободите на личността (в т. ч. и на чужденците) имат гласуваната в ООН Конвенция за премахване всички форми на расова дискриминация⁹ и провъзгласената Декларация за предоставяне на независимост на колониалните страни и народи¹⁰.

Основно предназначение на Декларацията от 25 ноември 1981 г. на Общото събрание на ООН е премахването на всички форми на нетърпимост и дискриминация, основани на религиозна принадлежност и убеждения¹¹. В рамките на Организацията на обединените нации на 10 декември 1984 г. е гласувана Конвенция против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание¹². Провъзгласена е и Декларация за правата на лицата, които не са граждани на страната, в която живеят – 13 декември 1985 г.¹³

1.2. Специални международноправни актове и документи

Централно място сред специалните международноправни нормативни актове, разглеждащи отделни проблеми на миграцията, заема Конвенцията за статута на апатридите от 28 септември 1954 г.¹⁴ Тя е приета на основание утвърдения принцип, според който всички хора се ползват от основни човешки права и свободи без дискриминация. С тази конвенция ООН за пореден път проявява своята дълбока загриженост за осигуряване на апатридите и възможно най-широко ползване на основните права и свободи. Освен че посочва определение на понятието „апатрид“, конвенцията разглежда основните моменти по отношение на правния статут на тези лица.

Действайки в изпълнение на Резолюция 896 /IX/ от 4 декември 1954 г. и считайки за желателно да бъдат намалени случаите на лица без гражданство чрез международно споразумение, на 30 август 1961 г. Общото събрание на ООН приема Конвенция за намаляване на случаите

⁷ Права на човека. ООН, 1992.

⁸ Пак там.

⁹ Пак там.

¹⁰ Пак там.

¹¹ Пак там.

¹² Вж. Захариева, Ю., М. Марков, В. Цанков. Право на убежище и статут на бежанец в Р. България. С., 1997.

¹³ Пак там.

¹⁴ Вж. Права на човека. ООН, 1992.

на лица без гражданство¹⁵. Както се подразбира от наименованието, този нормативен акт разглежда възможностите за намаляване на броя на лицата без гражданство. Посочени са обстоятелства, при наличието на които на тези лица може да бъде предоставена възможност за получаване на гражданство от страна на договарящите се държави. В контекста е и приетата през 1985 г. с Резолюция 40/144 на Общото събрание на ООН Декларация за човешките права на лицата, които не са граждани на страната, в която живеят¹⁶, а също и Конвенцията за гражданството на омъжената жена¹⁷.

След влизането в сила на Договора от Маастрихт¹⁸ се полагат основите на засилена активност в рамките на Европейския съюз – новото качество на интеграционните общности. Целта на тази активност е хармонизиране на законодателствата на отделните страни и по-конкретно – изясняване и регламентиране на основните понятия, съгласуване на визовата политика, а също и конкретни решения по отношение проблема на бежанците. В тази връзка (и по-скоро като последица) са приети Конвенцията от Дъблин – 1990 г.¹⁹, Резолюция на министрите, отговарящи за имиграционната политика – 1 декември 1992 г.²⁰ и др. Ако трябва с една дума да се определят тези действия, тя е – синхрон. Същественото в периода е търсенето на нови сфери. Така през 1991 г. се провежда Берлинска среща на равнище министри. На нея отделните страни се споразумяват както за източната, така и за западната половина на Европейския континент да бъдат гласувани общи мерки, които да ограничат нелегалните пътувания.

По отношение на международноправната регламентация на контрола, осъществяван от полицейските органи в Република България, трябва да отбележим, че има съществена юридическа гаранция за ефективността на тези норми. Основание ни дава възприетият от Конституцията на Република България принцип, съгласно който: „Международните договори, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила за Република България, са част от вътрешното право на страната. Те имат предимство пред тези норми на

¹⁵ Пак там.

¹⁶ Пак там.

¹⁷ Пак там.

¹⁸ Пак там.

¹⁹ Пак там. В момента това е Регламент 604/2013 на ЕП и Съвета от 26 юни 2013 г. за установяване на критерии и механизми за определяне на държавата членка, компетентна за разглеждане на молба за международна закрила, която е подадена в една от държавите членки от гражданин на трета държава или от лице без гражданство.

²⁰ Пак там.

вътрешното законодателство, които им противоречат.“²¹

Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение (ШС) е подписана на 19 юни 1990 г., а на 26 март 1995 г. влиза в сила.

Най-важната форма на сътрудничество между страните членки на ЕС е основана на Шенгенското споразумение и последващото го законодателство. То се базира на фундаменталния принцип за премахване на проверките на вътрешните граници и е допринесло значително за интеграцията на ЕС и за формиране на единно пространство на свобода, сигурност и правосъдие.

Сред специалните международноправни нормативни актове, регламентиращи граничния контрол, важно място заема Регламент (ЕО) № 562/2006 г. на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 г. за създаване на Кодекс на Общността за режима на движение на лица през границите (Кодекс на шенгенските граници) (ОВ, L 105, с. 1, 13.04.2006 г.).²²

Освен регламенти, правото на ЕС съдържа и директиви, чиито норми също са от значение за контрола на миграцията на населението.²³

²¹ Вж. чл. 5, ал. 4 от Конституцията на Р. България.

²² Правото на Европейския съюз е обективирано в многобройни правни актове, които носят различни наименования – регламенти, директиви, решения, становища, препоръки. Всички тези актове имат различна юридическа сила – една част от тях са задължителни за държавите членки, за техните граждани и за създадените от последните юридически лица, други актове са задължителни единствено за държавите членки, а съществуват и актове, които нямат задължителна сила. Освен това съществува и разделение на правото на ЕС на първично и производно. Първичното право на ЕС обхваща т.нар. „Договори“ – това са Договорът за функционирането на Европейския съюз и Договорът за Европейския съюз. Най-общо те определят институциите, които могат да приемат актове, видовете актове, които могат да приемат различните институции на Европейския съюз, както и правилата и процедурите за тяхното прилагане. Съгласно чл. 288 от ДФЕС „Регламентът е акт с общо приложение. Той е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.“ Регламентът съдържа задължителни, както за държавите членки, така и за техните физически и юридически лица, правила за поведение. Той се прилага пряко в държавите членки, което означава, че не е необходимо приемането на никакви допълнителни актове от страна на държавата, за да могат нейните граждани да се позовават на регламента и да упражняват и защитават правата, които този вид акт им предоставя. Нещо повече, възпроизвеждането на регламента с издаване на вътрешни актове от страна на държавата членка е нарушение на правото на ЕС. Със забраната за възпроизвеждането на регламента във вътрешни актове се осигурява еднаквото му приложение в целия ЕС. Отменен с Регламент 2016/399 на ЕП и Съвета относно Кодекс на Съюза за режима на движение на лица през границата /Кодекс на Шенгенските граници/.

²³ „Директивата е акт, който обвързва по отношение на постигането на даден резултат от държавите членки, до които е адресиран, като оставя на националните власти свобода при избора на формата и средствата за постигане на този резултат.“ – дефиницията за директива също се съдържа в чл. 288 от ДФЕС. За разлика от

Ключова роля в защитата на основните права и свободи на чужденците има националното законодателство във всяка отделна държава. Нужните гаранции не могат да бъдат осигурени само чрез инкорпорирането на международното право във вътрешноправовия ред. Необходим е прецизен нормотворчески процес, съобразен с националните специфики, подчинен на общия демократичен дух на международната защита на човешките права.

Този общ демократичен дух и целите на международноправния механизъм за защита на човешките права се открояват в хронологичното проследяване на неговото изграждане и усъвършенстване в годините.

След като бяха разяснени международноправните нормативни актове, регламентиращи основните дейности и основните понятия на извършвания граничен контрол на чужденци, ще обърнем внимание на основните вътрешноправни такива.

2. Вътрешноправни актове и документи

Предвид общопризнатия принцип на държавния суверенитет основните нормативни актове са предимно вътрешноправни. По своя характер тези нормативни актове са общи и специални.

2.1. Вътрешноправни актове и документи от общ характер

Централно място сред общите вътрешноправни нормативни актове заема *Конституцията на Република България*. Тя е основният закон и в това си качество определя основните начала.

Важно място заемат *Наказателният кодекс (НК)*²⁴ и *Наказателно-процесуалният кодекс (НПК)*²⁵ на Република България.

Наказателният кодекс има задача да защитава от престъпни посегателства личността и правата на гражданите и цялостния установен в страната правов ред. За осъществяването на тази задача той определя кои общественоопасни деяния са престъпления, какви наказания се налагат за тях и установява случаите, когато вместо

регламента директивата не се прилага пряко, тъй като адресати на директивата са единствено държавите членки, а не и техните граждани. В определен период от време след приемане на директивата държавите от своя страна са длъжни да приемат вътрешен акт, с който да се постигнат поставените от директивата цели. Т.е. държавите са свободни да изберат какъв акт ще приемат, но той трябва да е изпълнен с такова съдържание, което е в състояние да гарантира постигане на заданията от директивата резултат.

²⁴ Обн. ДВ, бр. 26 от 2.04.1968 г., с посл. изм. и доп.

²⁵ Обн. ДВ, бр. 86 / 2005 г., с посл. и изм.

наказание могат да бъдат наложени мерки за обществено въздействие и възпитание.

Именно тези деяния са приоритетни в дейността на полицейските органи, оторизирани да противодействат на престъпността в страната.

Наказателно-процесуалният кодекс определя реда, по който се извършва наказателното производство, за да се осигури разкриване на престъпленията, разобличаване на виновните и правилно прилагане на закона. В този смисъл НПК осигурява защитата от престъпни посегателства срещу Република България, срещу живота, свободата, честта, правата и законните интереси на гражданите, срещу правата и законните интереси на юридическите лица и съдейства за предотвратяване на престъпленията и укрепване на законността.

Други нормативни актове, имащи отношение към дейността на полицейските органи с компетенции по издаване на документи за самоличност и контрол на миграцията, са *Административно-процесуалният кодекс (АПК)*²⁶ и *Законът за административните нарушения и наказания (ЗАНН)*.²⁷ АПК урежда производството по издаване, обжалване и изпълнение на индивидуалните административни актове, доколкото в друг закон или указ не са установени особени правила. Той се прилага и за индивидуалните административни актове на органите на стопанските и обществените организации, когато са овластени да издават такива актове.²⁸ Прилага се и за индивидуалните административни актове на органите на стопанските и обществените организации, когато са овластени да издават такива актове.

Специално място в действащото вътрешноправно законодателство от общ характер заемат международните договори. Съгласно чл. 5, ал. 4 от Конституцията на Република България „международните договори, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила за Република България, са част от вътрешното право на страната“. Нещо повече, те имат предимство пред нормите от вътрешното законодателство, които им противоречат. Следва да отбележим, че трябва да се имат предвид международните актове, чиито норми могат да имат пряко действие, а също и такива, които трябва да бъдат имплементирани в националното

²⁶ Обн. ДВ, бр. 17 от 2006 г., с посл. изм. и доп.

²⁷ Обн. ДВ, бр. 92 от 28.11.1969 г., изм. и доп.

²⁸ Съгласно чл. 2, ал. 1 индивидуални административни актове по смисъла на този закон са актовете, издавани от ръководители на ведомства, от кметовете на общините, от кметовете на кметства и на райони и от други органи на общинската изпълнителна власт, както и от други овластени за това органи, с които се създават права или задължения или се засягат права или законни интереси на отделни граждани или организации, както и отказите за издаване на такива актове.

законодателство. По-конкретно става въпрос за актовете на Организацията на обединените нации и на Съвета на Европа. От значение за дисциплината „Миграционен контрол“ са актовете на ООН, отнасящи се до защитата на правата на човека. Такива са Всеобщата декларация за правата на човека²⁹, Конвенцията против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание³⁰, Международният пакт за граждански и политически права³¹ и други.

Основен нормативен акт на Съвета на Европа е Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи.

2.2. Вътрешноправни актове и документи от специален характер

С тези нормативни актове пряко се уреждат въпросите, свързани с издаването на документи за самоличност и контрола на миграцията на населението. Преди да посочим основните, имайки предвид спецификата им и изследователския характер на работата, ще направим кратък исторически преглед на законодателството ни след 1878 г.

Действащи нормативни актове и документи от специален характер

Сред пъстротата от нормативни актове от специален характер на първо място следва да споменем основния нормативен акт във връзка с миграционните процеси – Закона за българските лични документи (ЗБЛД)³². С него се уреждат условията и редът за издаване, ползване и съхранение на българските документи за самоличност. Приемането на този нормативен акт е етап в синхронизирането на националното със западноевропейското законодателство. Въведено е понятието „лична карта“, с която гражданите на Република България удостоверяват самоличността си, когато се намират на територията на страната. Направено е уточнението, че с този документ може да се пътува и в страни от ЕС. С понятието „паспорт“ се свързват задграничните пътувания.

Друг основен нормативен акт е Законът за чужденците в Република България от 1998 г.³³ Той е изработен от експерти на Министерството на външните работи и Министерството на вътрешните

²⁹ Вж. Права на човека. ООН, 1992.

³⁰ Пак там.

³¹ Пак там.

³² ДВ, бр. 93, 1998 г., с посл. изм. и доп.

³³ ДВ, бр. 153/1998 г., посл. изм. и доп., бр. 54 / 2002 г.

работи в изпълнение на задача, произтичаща от приетата с ПМС № 187 от 6 септември 1994 г. Национална програма за противодействие на престъпността. С приемането на този закон се прави крачка напред в стремежа за синхронизиране на националното със западноевропейското законодателство. Това личи както от определението на понятието „чужденец“, така и от регламентирането по нов начин на условията и реда за влизането на чужденци в страната. Демонстриран е нов подход по отношение на отказа на една определена категория чужденци да влизат, пребивават или преминават във и през страната. Промени настъпиха и при прилагането на принудителните административни мерки.

Със Закона за гражданското въздухоплаване в частта „Сигурност на гражданското въздухоплаване“ се постигна точно определяне и разделяне на отговорностите между летищния оператор (този, който управлява и експлоатира летището) и органите на Главна дирекция „Гранична полиция“ на територията на летището.

Правилникът за прилагане на ЗЧРБ доразвива нормите на закона, регламентирайки реда за пребиваване.

В групата на вътрешноправните нормативни източници от специален характер влиза и приетата през 2002 г. Наредба за условията и реда за издаване на визи (НУРИВ)³⁴, заменена впоследствие с Наредбата за условията и реда за издаване на визи и определяне на визовия режим (НУРИВОВР). С последната се определят условията и редът за издаване на визи от Република България за влизане и пребиваване, за транзитно преминаване или за летищен транзит.³⁵

През 2007 г. е приета и Наредба за отговорността и координацията на държавните органи, осъществяващи действия по прилагане на Регламент Дъблин и Регламент Евродак (заглавието е изменено през 2015 г.).³⁶ С този подзаконов акт се уреждат отговорностите, редът и начините на взаимодействието между Министерството на вътрешните работи (МВР) и Държавната агенция за бежанците при Министерския съвет (ДАБ – МС) за извършване на съвместни действия и обмен на информация при осъществяване на функциите им, определени със закон, във връзка с прилагането на разпоредбите на Регламент (ЕС) № 604 / 2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. за установяване на критерии и механизми за определяне на държавата членка, компетентна за разглеждането на молба за международна закрила, която е подадена в една от държавите членки от гражданин на трета държава или от лице

³⁴ Приета с ПМС № 97 от 11.05.2002 г. ДВ, 49 / 2002 г.

³⁵ Обн. ДВ, бр. 55 от 19 юли 2011 г.

³⁶ Обн. ДВ, бр. 3 от 11 януари 2008 г.

без гражданство (ОВ, L 180 от 29.06.2013 г.), наричан „Регламент Дъблин“, Регламент (ЕО) № 1560 / 2003 на Комисията, Наредба за отговорността и координацията на държавните органи, осъществяващи действия по прилагане на Регламент Дъблин и Регламент Евродак.³⁷

Наредбата за ГКПП, приета през 2002 г., определя организацията, дейността и управлението на ГКПП, разположени на вътрешните и външните граници, както и взаимодействието между службите за граничен контрол в Република България.³⁸

С Наредба № I з – 1201 от 01.06.2010 г. за реда за временно настаняване на чужденци, за организацията и дейността на специалните домове за временно настаняване на чужденци³⁹ се уреждат редът за временното настаняване, престой и освобождаване на чужденци в специалните домове за временно настаняване на чужденци (СДВНЧ) в град София и в град Любимец към отдел „Специални домове за временно настаняване на чужденци“ (СДВНЧ) при дирекция „Миграция“ на Министерството на вътрешните работи (ДМ – МВР), както и организацията и дейността на местата за настаняване. Отношение има и Стратегията за управление на риска в ГДГП, 3282р-16176/31.07.2015 г.

Към специалните норми следва да приобщим и Вътрешните правила за определяне на реда за приемане, настаняване, пребиваване, преместване от един СДВНЧ в друг. Това се отнася и за правилниците за функционирането на тези домове.

Посочването на основните нормативни актове способства за изясняване на условията и реда за издаване на документи за самоличност и преминаване на границите на страната. Тези условия са регламентирани в цитираните правни норми.

Освен това този ред има пряко отношение по въпроса за защита на основните човешки права, което е едновременно индикатор за характера на държавната власт във всяка отделна страна и съществен фактор за националната и международната стабилност⁴⁰.

В заключение по въпроса за правната регламентация на издаването на документи за самоличност и контрола на миграцията в

³⁷ Обн. ДВ, бр. 3 от 11 януари 2008г

³⁸ ДВ, бр. 54 от 31.05.2002 г.

³⁹ Обн. ДВ, бр. 45 от 15 юни 2010.

⁴⁰ Въпросът за основните права и свободи на личността, и по-специално тези на чужденците в Р. България, няма да бъде обект на специално изследване. Този проблем е бил предмет на изследване от различни автори. Вж.: Ненов, Н. Правата на човека. С., 1991; Киров, С. Правата на гражданите. С., 1942; Друмева, Е. Още за основните права на гражданите. С., 1994; Вълканов, В. Основни права на гражданите и тяхната правна защита. С., 1990.

Република България можем да направим следните обобщения:

Първо, не съществува общ (универсален) нормативен акт, който да регламентира всички въпроси, свързани с издаването и контрола на документите за самоличност и явлението „миграция“. Това многообразие от закони и подзаконовы международноправни и вътрешноправни актове и документи затруднява не само познаването, но и прилагането им. Този проблем ще се реши с приемането на Закон за миграцията, в който следва да намерят място всички въпроси, свързани с издаването на българските документи за самоличност, тяхната подмяна, съхранение, временно отнемане, ползване, предаването на органа по издаването, задграничните пътувания на българските граждани, условията и реда за влизане, напускане и пребиваване на чужденци в страната, както и структурните звена, оторизирани да осъществяват контрол на миграцията. С това ще се повишат качеството при административното обслужване и ефективността на контрола на българските граждани и чужденците.

Нещо повече, с оглед на оптимизиране на дейността по контрола на миграцията в европейски мащаб е уместно приемането на общ европейски Закон за контрол на миграционните потоци, който да има действие спрямо всички държави членки на ЕС. Този подход ще спомогне за уеднаквяване на националните структури, компетентни да осъществяват контрол на миграцията, а също и за създаването на европейска такава.

Второ, усилията за промяна на нормативните актове показват, че са налице прояви на държавна политика относно законата и подзаконова регламентация. Промените в европейската и в националната политика в тази насока налагат бързо и ефективно реагиране с оглед осъществяване на ефективен контрол на миграционните потоци. Овладяването на тези процеси е трудна, но не и невъзможна задача. Успехите в тази област гарантират сигурност на лицата и инвестициите.

Трето, географското положение на страната налага внимателен прочит на цялото законодателство с оглед отстраняване на възможните конфликтни ситуации чрез подходящи изменения и допълнения в съществуващата законова уредба. Приемането на страната ни в Европейския съюз ни постави в условията на външна граница. Това, от своя страна, ще наложи и промяна в подхода при контрола на миграцията, което се отнася най-вече за влизащите и преминаващите чужденци. Казаното само по себе си налага и нов прочит на действащите норми и синхронизирането им с тези на държавите от ЕС.

Б И Б Л И О Г Р А Ф И Я

НОРМАТИВНИ АКТОВЕ И ДОКУМЕНТИ

Международноправни нормативни актове и документи

- Всеобща декларация за правата на човека.
- Конвенция за преследване и наказване на геноцид от 9.12.1948.
- Европейска конвенция за правата на човека.
- Европейска конвенция за екстрадирането.
- Пакт за икономически, социални и културни права.
- Международна конвенция за премахване на всички форми на расовата дискриминация.
 - Конвенция против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне и наказание.
 - Декларация за правата на лицата, които не са граждани на страната, в която живеят.
 - Договор от Маастрихт.
 - Конвенция от Дъблин.
 - Шенгенско споразумение.

Вътрешноправни нормативни актове и документи

- Конституция на Република България.
- Закон за българското гражданство.
- Закон за МВР.
- Закон за българските лични документи.
- Закон за гражданската регистрация.
- Закон за чужденците в Република България.
- Наказателен кодекс.
- Наказателно-процесуален кодекс.
- Правилник за издаване на българските лични документи.
- Правилник за прилагане на Закона за чужденците в Р. България.
- Приоритети на Министерството на вътрешните работи.
- План на МС за овладяване на кризисната ситуация, възникнала вследствие на засиления миграционен натиск към територията на Република България – 2013.
- Доклад на МВР за предприетите действия от органите на държавната власт по управление на кризата, породена от засиления миграционен натиск – 2014.

ЛИТЕРАТУРА

- Захаријева, Ю., М. Марков, В. Цанков. Право на убежище и статут на бежанец в Р България. С., 1997.
- Марков, М. Паспортна система. С., ВСШ, 1985.
- Права на човека. ООН, 1992.
- Плевнелиев, Р. Засиленият миграционен натиск представлява най-голямото предизвикателство пред ЕС.
- Тимчев, Л. Контрол на миграцията в Република България. С., 2003.
- Тимчев, Л. Миграционен контрол. С., 2014.
- Тимчев, Л. Издаване на документи за самоличност и контрол на миграцията в Република България. С., 2016.
- Фичерова, Ел. Организация на дейността на органите за граничен контрол на чужденците в Република България. С., 2014.